

Bijlage 7. Vergelijking WMO en WWB

Net als bij de WWB krijgen gemeenten met de WMO een budget via een verdeelsystematiek. Voor de taak huishoudelijke verzorging binnen de WMO is door bureau Cebeon een verdeelmodel ontwikkeld. Beide verdeelmodellen beogen hetzelfde, namelijk het honoreren van onvermijdelijke kosten. Resterende verschillen moeten redelijkerwijs toegeschreven kunnen worden aan beleid en uitvoering.

Een mogelijk verschil tussen de WMO en de WWB is dat bij de WMO wellicht meer in de persoon gelegen factoren bepalend zijn voor de uitgaven. Daarnaast is ook de mate waarin mantelzorg wordt gemobiliseerd van invloed, maar deze variabele is aangemerkt als uitvoeringskenmerk en daarom niet gehonoreerd (zie schema). Bij de bijstand bepaalt ook de arbeidsmarkt de kans dat iemand in de bijstand zit.

Bij de WMO is de invloed van indicatieorganen, zorgkantoren en aanbieders aangegeven via de indicatoren aantal cliënten, aantal uren zorg, en het percentage goedkope uren alphahulp. Bij de bijstand ontbreekt een harde (kwantitatieve) norm voor beleid en uitvoering. Wel is er een plausibiliteitsonderzoek uitgevoerd dat een aantal indicatoren heeft opgeleverd. Bij zowel WWB als WMO is sprake van relaties met aanpalende, flankerende gemeentelijke beleidsterreinen.

Schematisch zijn de overeenkomsten en verschillen als volgt te beschrijven:

	WMO	WWB (I-deel)
Doel financiering	Gelden op objectieve, transparante en eerlijke wijze verdelen over gemeenten zodat deze hetzelfde voorzieningenniveau tot stand kunnen brengen.	Zoveel mogelijk aansluiten bij de onvermijdelijke uitkeringslasten voor gemeenten. Dit wordt bereikt door te verdelen aan de hand van een set objectieve, niet direct door de gemeente te beïnvloeden, variabelen.
Criteria verdeelsleutel	<ul style="list-style-type: none"> • plausibele relatie met te verdelen middelen • niet direct beïnvloedbaar • objectiviteit • eenduidigheid • betrouwbaarheid • periodieke beschikbaarheid 	<ul style="list-style-type: none"> • plausibiliteit verdeelkenmerken • transparantie van het model • stabiliteit over de tijd • omvang herverdeeffecten • herindelingsbestendigheid • plausibiliteit herverdeeffecten • actualiteit verdeelkenmerken
Uitgavenanalyse	Onderzoek naar factoren die van invloed zijn op uitgaven (mede gebaseerd op literatuuronderzoek), tevens analyse van gebruik en kenmerken van gebruikers. Hiervoor is een integraal bestand van cliënten met hun achtergrondkenmerken (leeftijd, samenstelling huishouden, inkomen, postcode) gebruikt.	Sinds 1996 wordt gezocht naar verklarende factoren via regressie-analyse. Op inhoudelijke punten geselecteerde factoren worden vervolgens getoetst op econometrische wijze. Geen onderzoek naar relatie tussen kenmerken van individuen, structuurkenmerken en mate van bijstandsafhankelijkheid.
Verschillen-analyse	Iteratief proces waarbij a) gemeentegroepen met uiteenlopende structuurkenmerken worden vergeleken en b) verschillen binnen homogene groepen worden geanalyseerd om uitvoeringskenmerken (regionale indicatieorganen) uit te sluiten. Net zolang totdat geen gemeenten meer	In het plausibiliteitsonderzoek is relatie gelegd met uitvoeringskenmerken: resterende herverdeeffecten zijn grotendeels te verklaren door verschillen in gemeentelijke uitvoeringspraktijk (zowel op macro- als micro-niveau).

	zijn aan te wijzen met onbegrijpelijke herverdeeleffecten	
Gehonoreerde factoren (WWB: model 2006)	<ul style="list-style-type: none"> • leeftijd (4 categorieën) • huishoudensamenstelling • inkomensgebonden factoren • arbeidsgerelateerde zorgbehoefte (WAO e.d.) • geografische factoren 	<ul style="list-style-type: none"> • sociale en demografische structuur (lage inkomens, eenouder-huishoudens 15-44 j., arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, allochtonen, laagopgeleiden) • centrumfunctie en stedelijkheid (huurwoningen, regionaal klantenpotentieel, inwoners stedelijk gebied) • conjunctuur en economische structuur (werkzame beroepsbevolking, banen handel en horeca, banengroei, aantal banen in % van de beroepsbevolking, arbeidsparticipatie vrouwen)
Niet-gehonoreerde factoren	Uitvoeringspraktijk indicatiestellers, zorgkantoren, zorgaanbieders en mate waarin informele zorg is gemobiliseerd (mantelzorg).	Via het plausibiliteitsonderzoek is in kaart gebracht hoe de gemeentelijke uitvoeringspraktijk op vijf dimensies verschillen tussen feitelijke uitgaven en objectieve budgetten verklaart.
Inventarisatie ontbrekende structuurkenmerken	Het WMO is nieuw ontwikkeld door Cebeon. KPMG deed nu een plausibiliteitstoets. Hierbij zijn 20 gemeenten en een aantal zorgkantoren geïnterviewd. Bovendien is voor de resterende 6 'verwondergemeenten' nader onderzoek gedaan naar de herverdeeleffecten. KPMG constateert dat de herverdeeleffecten worden herkend door de gemeenten en begrijpelijk zijn bij confrontatie van de structuurkenmerken en de uitvoeringspraktijk. Via de gemeentefondsbenadering van jaarlijks periodiek onderhoud (POR) wordt de kwaliteit van de verdeling bewaakt	Bij de WWB is inmiddels een onderhoudstraject in gang gezet. Dit staat geheel in het teken van het zoeken naar ontbrekende kenmerken. In de loop der jaren zijn hiertoe veel suggesties gedaan. Ook in het afgelopen onderzoek zijn nieuwe suggesties getoetst op hun bruikbaarheid en verdelende kwaliteit.